

Tussendoelen van het domein TAAL - Visuele Waarneming

	Tussendoelen <i>Cursieve doelen</i> zijn doelen die expliciet in thema's terug komen	Routines (komen minstens één keer per week aan bod)	Leeromgeving / Hoeken	Steeds terugkerende activiteiten Standaard in een thema
3;6-4;6	1. Kan aantal details aanwijzen op een plaat. 2. Kan kleuren aanwijzen en benoemen (rood,geel, groen, blauw) 3. Kan vormen aanwijzen en benoemen (vierkant, rond/cirkel, driehoek) 4. Kan eenvoudige vormen en patronen maken en namaken (rijgen, stempelen, kleuren, mozaïek- en kralenplankfiguren (na)leggen). 5. Kan grotere puzzels met concrete voorstelling maken 6. Herkent symbolen/letters als P (parkeren); M (Mac Donalds).	Spelletjes als: - Ik zie ik zie wat jij niet ziet en het is.... - Kimspelletjes	De kasten hebben namen van vormen/kleuren: ronde-blauwe kast; rode driehoekkast enz. Ontwikkelingsmaterialen (zie bijlage). Symbolen in de klas: bij de kraan symbool over zeep gebruik, WC jongens/meisjes	Tijdens het boekaanbieden aandacht voor details in de prenten.
4;6 – 5;6	1. Kan meerdere (10) details aanwijzen op een plaat. 2. Kan geringe verschillen tussen plaatjes zien. 3. Kan drie tot vier getoonde voorwerpen onthouden 4. Kan alle kleuren (ook licht en donker) actief benoemen.			
5;6 – 6;6	1. Ziet de kleine verschillen tussen letters/cijfers. 2. Herkent hetzelfde woord in een reeks woorden; 3. Ziet het verschil tussen figuur en/of achtergrond. (nog niet bij het zelf tekenen) 4. Kan vijf tot zes getoonde voorwerpen onthouden 5. Kent en kan de namen van meetkundige figuren benoemen: cirkel, driehoek, vierkant, rechthoek, bol, kubus. 6. Kan verschillen beschrijven tussen de verschillende meetkundige figuren: cirkel, driehoek, vierkant, rechthoek, bol, kubus. 7. Kent en kan de basiskleuren benoemen (rood, blauw, geel, groen) en zwart, wit, oranje, paars, roze, grijs.	Zin van de week: zelfde woorden zien, zelfde letters zien. -		

Tussendoelen van het domein TAAL - Auditieve Waarneming

	Tussendoelen <i>Cursieve doelen</i> zijn doelen die expliciet in thema's terug komen	Routines (komen minstens één keer per week aan bod)	Leeromgeving / Hoeken	Steeds terugkerende activiteiten Standaard in een thema
3;6 - 4;6	1. Kan eenvoudig betekenisvolle opdrachten onthouden en uitvoeren. (geef de beer maar aan Koen). 2. Kan reeksen van 3 woorden die betrekking hebben op voorwerpen uit de omgeving inprenten en reproduceren. 3. Wordt zich bewust van klanken in woorden. 4. Doet betrokken mee met taalspelletjes als woorden uitbeelden en zinnen afmaken. 5. Ontdekt de relatie tussen klanken en letters. 6. Doet ervaring op met rijmen.			
4;6 - 5;6	1. Herkent verschillen tussen geluiden (hard/zacht, hoog/laag) 2. Kan geluiden lokaliseren 3. Kan eenvoudige rijmzinnnetjes afmaken. 4. Kan versjes met meer dan vier regels onthouden en opzeggen. 5. Kan woorden in een zin (auditief) herkennen.			
5;6 - 6;6	1. Kan betekenis onderscheidende klanken (fonemen) in woorden onderscheiden. 2. Kan losse klanken van een eenlettergrepig woord samenvoegen tot één woord. 3. Herkent letters (auditief) in een woord. 4. Kan betekenisvol rijmen. 5. Kan een versje van minstens zes regels onthouden en opzeggen 6. Kan langere woorden in auditieve lettergrepen analyseren			

Tussendoelen van het domein TAAL - Mondelinge Taalontwikkeling

	Tussendoelen <i>Cursieve doelen</i> zijn doelen die expliciet in thema's terug komen	Routines (komen minstens één keer per week aan bod)	Leeromgeving / Hoeken	Steeds terugkerende activiteiten Standaard in een thema
3.6-4.6	Woordenschat en woordgebruik: 1. Heeft een passieve woordenschat van 4000 woorden 2. Heeft een actieve woordenschat van 2000 woorden. 3. Gebruikt gehoorde woorden in een andere situatie 4. Kent het verschil tussen ik, jij, hij/zij. 5. Gebruikt verleden tijd: 'we gingen naar de dierentuin'. 6. Gebruikt onbepaalde voornaamwoorden: iedereen, alles. 7. Gebruikt bijvoeglijke naamwoorden: kleine, rode. 8. Gebruikt het woordje 'er': er zit een poes in de tuin. 9. Spreekt alle klanken vrijwel goed uit (evt. moeite met 'r' en sommige medeklinker-combinaties). 10. Gebruikt zinnen van zes tot acht woorden 11. Maakt op correcte wijze gebruik van meervoudsvormen en verkleinwoordjes. Vloeiend en verstaanbaar vertellen 1. Kan vertellen over wat hij heeft gedaan of meegemaakt op verstaanbare en begrijpelijke wijze. 2. Kan veel voorkomende handelingen beschrijven als eten of naar bed gaan. 3. Kan alledaagse dingen benoemen en beschrijven zoals mensen, plaatsen en dingen. Luisteren 1. Begrijpt en voert enkelvoudige instructie uit. 2. Luistert betrokken naar een op de leeftijd afgestemd verhaal of TV fragment (ong. 5 minuten). 3. Luistert betrokken naar een ander.			

3:6-4:6	Gesprekken voeren 1. Kent enkele gespreksregels als stil zijn tijdens het luisteren, de ander uit laten praten. 2. Geeft antwoord op vragen van de leidster of ander kind. 3. (aanwijsvragen, luistervragen, keuzevragen, wie, wat, waar) 4. Reageert spontaan op ander kind of leidster door bijvoorbeeld over zichzelf te vertellen. Mening uiten 1. Leert vergelijkingen te maken en mening te geven. 2. Stelt vragen om ergens meer over te weten te komen (wie, wat, waar, waarom). 3. Vraagt om hulp Taalbeschouwing 1. Is zich er van bewust dat je over taal kunt praten en over eigen taalgebruik (toen ik een baby was heb ik niet gepraat he?; praat volwassenen na met gespeelde stem).			

	Tussendoelen <i>Cursieve doelen</i> zijn doelen die expliciet in thema's terug komen	Routines (komen minstens één keer per week aan bod)	Leeromgeving / Hoeken	Steeds terugkerende activiteiten Standaard in een thema
4;6-5;6	Woordenschat en woordgebruik 1. Gebruikt samengestelde zinnen met een eenvoudige structuur (tot ongeveer 5 jaar). 2. Gebruikt goed gevormde samengestelde zinnen met voegwoorden: als, omdat. 3. Maakt op correcte wijze gebruik van bijvoeglijke naamwoorden 4. Maakt op correcte wijze gebruik van meervoudsvormen. 5. Past eenvoudige werkwoord-vervoegingen correct toe Vloeiend en verstaanbaar vertellen 1. Kan gedachten verwoorden 2. Kan vertellen over eigen ontdekkingen, observaties. 3. Ervaart taalfuncties als redeneren en concluderen. Luisteren 1. Luistert betrokken naar een op de leeftijd afgestemd verhaal of TV fragment (ongeveer 10 minuten) en begrijpt het verhaal of de informatieve tekst. Gesprekken voeren 1. Geeft antwoord op vragen van de leidster of ander kind. (o.a. luistervragen, keuzevragen, denkvragen)			

	Tussendoelen <i>Cursieve doelen</i> zijn doelen die expliciet in thema's terug komen	Routines (komen minstens één keer per week aan bod)	Leeromgeving / Hoeken	Steeds terugkerende activiteiten Standaard in een thema
5; 6-6;6	Woordenschat en woordgebruik 1. Heeft een passieve woordenschat van gemiddeld 7000 woorden. 2. Heeft een actieve woordenschat van gemiddeld 3500 woorden. 3. Gebruikt nieuwe geleerde woorden in een andere situatie. 4. Begrijpt ontkenning (bijvoorbeeld: ik wil niet dat jij dat doet). 5. Kent het verschil tussen enkel- en meervoudsvormen (bijvoorbeeld: daar staat een trein, dat zijn ook treinen). 6. Beheerst het Nederlandse klanksysteem* 7. Maakt langere, complexere zinnen. 8. Kan een verhaal vertellen van meerdere zinnen. 9. Kan een verhaal, logisch geordend vertellen. Vloeiend en verstaanbaar vertellen 1. Kan uitvoerig en samenhangend vertellen over wat hij gedaan of meemaakt heeft. 2. Kan alledaagse aspecten benoemen en beschrijven zoals mensen, plaatsen en dingen met gebruik van complexe zinsconstructies. 3. Kan een aantal veel voorkomende handelingen beschrijven met gebruik van complexe zinsconstructies. 4. Kan complexe taalfuncties gebruiken als redeneren en concluderen. Luisteren 1. Kan meervoudige instructies en mededelingen begrijpen en uitvoeren: bijvoorbeeld: als de bel gaat pak je je tas en ga je in de rij staan'. 2. Luistert betrokken naar een op de leeftijd afgestemd verhaal of TV fragment (ongeveer 15 minuten) en begrijpt het verhaal of de informatieve tekst. 3. Kan naar een ander luisteren en laat dat zien door gepaste feedback te geven (knikken, antwoorden).			

	Tussendoelen <i>Cursieve doelen</i> zijn doelen die expliciet in thema's terug komen	Routines (komen minstens één keer per week aan bod)	Leeromgeving / Hoeken	Steeds terugkerende activiteiten Standaard in een thema
5,6 – 6,6	Gesprekken voeren 1. Begint op eigen initiatief een gesprek met de leraar of een ander kind. 2. Kent de gespreksregels en handelt er naar (zoals de ander uit laten praten). 3. Kan op communicatief adequate wijze spontaan vertellen over onderwerpen die hem bezig houden. 4. Geeft gepast antwoord op vragen van de leraar of ander kind (o.a. denkvragen, reflectieve vragen, indirecte vragen) Mening uiten 1. Verwoordt mening door o.a. gebruik te maken van 'ik vind' zinnen. 2. Gebruikt vraagzinnen om ergens meer over te weten te komen: hoeveel, waarmee, welke, wanneer? 3. Kan op gepaste wijze de hulp van een ander inroepen. Taalbeschouwing 1. Praat over taal en praten. Verbeterd eigen taalgebruik. Maakt grapjes over taal of vraagt naar de betekenis ervan.			
6,6- 7,0	Woordenschat en woordgebruik 1. Gebruikt meer complexe, samengestelde zinnen. 2. Kent en gebruikt eenvoudige uitdrukkingen als 'zo trots als een pauw'. Vloeiend en verstaanbaar vertellen 1. Articuleert goed. Spreekt klanken goed en verstaanbaar uit. Luisteren 1. Kan in één zin vertellen wat hij gehoord heeft. Gesprekken voeren 1. Neemt actief deel aan gesprekken			

Tussendoelen van het domein TAAL - Geletterdheid

	Tussendoelen <i>Cursieve doelen</i> zijn doelen die expliciet in thema's terug komen	Routines (komen minstens één keer per week aan bod)	Leeromgeving / Hoeken	Steeds terugkerende activiteiten Standaard in een thema
3;6 – 4;6	Leesplezier 1. Beleeft zichtbaar plezier aan voorlezen, boeken en rijmpjes. Oriëntatie op boek en verhaal 1. Begrijpt dat illustraties en tekst samen een verhaal vertellen. 2. Ontdekt de structuur in verhalen (boeken lees je van voor naar achter, bladzijden van boven naar beneden, regels van links naar rechts, weten dat verhalen een opbouw hebben) 3. Kan conclusies trekken n.a.v. een voorgelezen verhaal 4. Kan de leraar/PM nadoen als zij stukjes uitbeeldt uit het boek. Oriëntatie op geschreven taal 1. Begrijpt dat tekens gebruikt worden om iets te vertellen of te leren. 2. Ervaart dat dingen die opgeschreven zijn je iets kunnen leren. 3. Ervaart dat dingen die je zegt, opgeschreven kunnen worden. 4. Begrijpt het verschil tussen 'lezen' en 'schrijven'. 5. Doet alsof hij lees. 6. Kan met behulp van volwassenen, eigen boodschappen in een primitieve 'geschreven' versie vastleggen.			

	Tussendoelen <i>Cursieve doelen</i> zijn doelen die expliciet in thema's terug komen	Routines (komen minstens één keer per week aan bod)	Leeromgeving / Hoeken	Steeds terugkerende activiteiten Standaard in een thema
4:6 – 5:6	Leesplezier 1. Beleeft zichtbaar plezier aan voorlezen, boeken en rijmpjes door mee te leven met personages en het uiten van gevoelens of mening. Oriëntatie op boek en verhaal 1. Kan een voorgelezen verhaal naspelen met ondersteuning van de illustraties en met behulp en aanwijzingen van de leraar. Oriëntatie op geschreven taal 1. Weet wanneer er sprake is van 'lezen' en 'schrijven' en kan 'lezen' en 'schrijven' van elkaar onderscheiden. 2. Weet dat tekens gebruikt worden om iets te vertellen of te leren. 3. Weet dat symbolen verwijzen naar taalhandelingen als lezen en schrijven. 4. Schrijft eigen naam en/of onzinwoorden in krabbels. Weet dat zinnen zijn opgebouwd uit woorden.			

	Tussendoelen <i>Cursieve doelen</i> zijn doelen die expliciet in thema's terug komen	Routines (komen minstens één keer per week aan bod)	Leeromgeving / Hoeken	Steeds terugkerende activiteiten Standaard in een thema
5,6 – 6,5	Leesplezier 1. Heeft zichtbaar plezier in voorlezen en boeken. Oriëntatie op boek en verhaal 1. Begrijpt dat illustraties en tekst samen een verhaal vertellen. 2. Weet dat een boek gelezen wordt van voor naar achter een bladzijde van boven naar beneden en regels van links naar rechts. 3. Weet dat verhalen een opbouw hebben en dat een boek een begin en einde heeft. 4. Weet dat de voor- en achterkant van het boek informatie over de inhoud geven. 5. Kan een op de leeftijd afgestemd verhaal navertellen, met of zonder hulp van illustraties. 6. Kan een verhaal navertellen zonder de steun van illustraties en met aanwijzingen van de leraar. Oriëntatie op geschreven taal 1. Weet dat tekens gebruikt worden om iets te vertellen of leren. 2. Weet dat je briefjes, boeken, tijdschriften kan lezen om iets te weten te komen. 3. Weet dat je iets op kan schrijven (op papier of computer) als je iets wilt vertellen. 4. Herkent en benoemt (enkele) letters, bijvoorbeeld de eigen naam. 5. Schrijft tekens die op letters (beginnen te) lijken. 6. Is gemotiveerd om de betekenis van geschreven taal te achterhalen. Weet dat letters met klanken corresponderen.			

	Tussendoelen <i>Cursieve doelen</i> zijn doelen die expliciet in thema's terug komen	Routines (komen minstens één keer per week aan bod)	Leeromgeving / Hoeken	Steeds terugkerende activiteiten Standaard in een thema
6;6 – 7;0	Leesplezier 1. Heeft zichtbaar plezier in voorlezen en boeken. Pakt uit zichzelf boeken om in te 'lezen'. Heeft voorkeur voor boeken/verhalen. Oriëntatie op geschreven taal 1. Schrijft tekens die op letters lijken en/of schrijft letters. 2. Is gemotiveerd om de betekenis van geschreven taal te achterhalen: zoekt bekende letters en woorden in teksten om ze te 'lezen'. 3. Maakt met bekende letters nieuwe woorden. 4. Leest eigen en andermans teksten.			